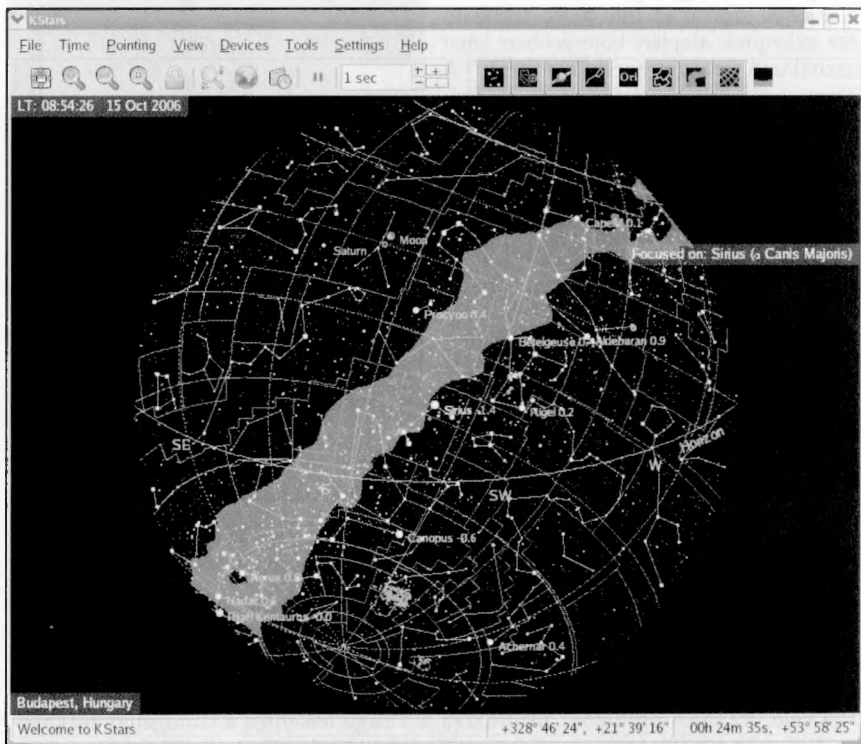

Számítástechnika

KStars

Ez a linuxos planetáriumprogram sok hasonlóságot mutat a „klasszikus” XEphemmel. Nevének első betűje a Linux KDE grafikus felhasználói felületére utal, a *KStars* a KDE „Edutainment” (edu, mint education = nevelés, tainment mint entertainment = szórakoztatás) csomagjának része. Ingyenes, GPL licenc szerint használható, módosítható, terjeszthető. A fejlesztői csapat vezetője Jason Harris (a program, mint annyi más nagyszerű Linuxos fejlesztés, nyílt csapatmunka eredménye: vállalkozó kedvű Linuxos programozók csatlakozhatnak!).

A KStars égboltja

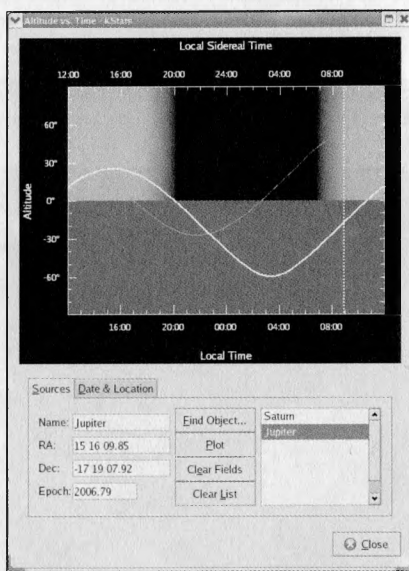
A szerző a programot véletlenül találta meg Fedora Core 4 Linuxának Edutainment menüjében, egy korábbi Fedora-t futtató laptopra pedig a kdedu csomaggal együtt telepítette fel. (Ajánlatos intelligens csomagtelepítőt használni – a szerző esetében ez a *yum* volt – amely felderíti a hálózaton a csomag lelőhelyét.) Meglehet, hogy a telepítéshez a KDE-t is frissíteni kell, ami hosszú időbe telhet – de ha egyszer felkerült a csomag, a számítógéppel szemben igénytelen. Az Interneten több helyen meg lehet találni, ezek egyike a <http://edu.kde.org/kstars/index.php>.

Az ismertető az 1.2.0-ás változat alapján készült. A KStars fiatal program, kevesebbet kínál, mint az XEphem – viszont egyszerűbben használható, intuitívabb. Segítője (Help-je) szegényes, dokumentációja kevés, kivételt csak az alapismereteket tartalmazó rész jelent. Ez a program odafigyel a kezdőkre, a kevés csillagászati ismerettel felvértezett felhasználóra, és a dokumentációba bekerültek a planetáriumprogramok használatához nélkülözhetetlen csillagászati ismeretek is. Az *Astroinfo* projekt a KStars-tól függetlenül is figyelemre méltó, remélhetőleg nem fullad ki a kezdeti lendület. A magyarázatokból talán csak az ábrák hiányoznak.

Szkriptek (a szoftvert vezérlő kis programkák) készítésére is lehetőség van, a *Script Builder* segítségével – bár a szerző véleménye szerint az Interneten található kész szkriptek alapján könnyebben lehet használható programocskákat írni. A KStars erőssége az információs menü, amelyet a csillagtérképen látható objektumokra mutatva lehet előhívni. Az alapinformációkon túl – melyek hasonlóan az XEphem által kínáltakhoz – a részletes információk között számos professzionális erőforrásra (SIMBAD, ADS, SkyView és még sok más) ad linket. Rengeteg népszerű információforráshoz is hozzáférhetünk a hálózat segítségével: például egy ismeretebb galaxisra kattintva számos látványos felvételt tölthetünk le. Ötletes, hogy saját hiperhivatkozásainkat is hozzáadhatjuk az egyes objektumok információs menüjéhez.

A FITS képmegjelenítő/feldolgozó ablak határozottan a kiforratlan funkciókhoz tartozik. Linux alatt számtalan jobb, professzionális megoldás akad. A „Save Sky Image” JPEG formátumban nem ment el semmit, de PNG fájltypussal működik.

Nem maradhatott ki a távcsövezérlés sem a KStars funkciói közül. Tucatnyinál több távcsőtípushoz kínál támogatást – az ezekkel kompatibilis további típusokat beszámítva jó esélye van a felhasználónak, hogy GOTO képességű mechanikáját meghajthassa vele. Az INDI protokollt alkalmazza, s a sűgő felsorolja a támogatott eszközöket. Érdemes a hálózaton ellenőrizni a legújabb meghajtókat az INDI Library-ben (<http://indi.sourceforge.net>).

Altitude vs. time: az égitestek láthatóságát megjelenítő ablak

A program része egy csillagászati kalkulátor, sok szférikus csillagászati és időszámítási funkcióval, ami ráadásul táblázatok számolására is alkalmazható. Végül meg kell említenünk néhány ügyes kis segédeszközt, melyek segítségével gyorsan áttekinthetjük, mit lehet látni az este (What's up tonight), vagy éppen egyes objektumok láthatóságát lehet megjeleníteni (Altitude vs. Time).

A program bemutatására a Nemzeti Információs Infrastruktúra Fejlesztési Intézet IPSZILON szemináriuma adott alkalmat. A program magyar nyelvű útmutatója megtalálható a <http://www.konkoly.hu/staff/holl/planetar/kstars.pdf> címen.

HOLL ANDRÁS

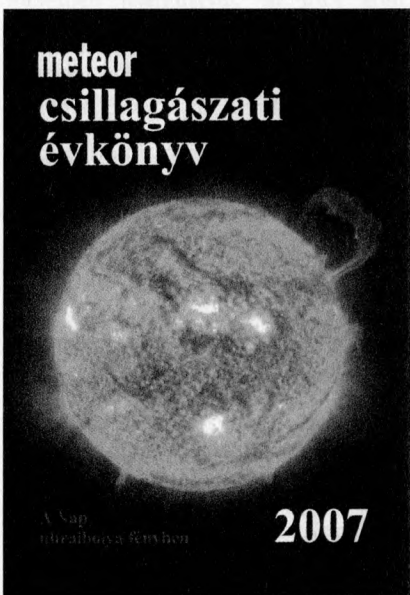
Meteor csillagászati évkönyv 2007

Magyar Csillagászati Egyesület, 2006, 324 oldal, bolti ára 1950 Ft, az MCSE tagjai illetményként kapják.

A tartalomról:

- Jelenségnaptár
- A Nemzetközi Héliofizikai Év
- A csillagászati spektroszkópia eszközei
- Katakklizmikus változócsillagok
- Az 1572-es szupernóva és Magyarország
- Csillagászat szélessávon
- Beszámolók

2007-es évkönyvünket november végétől folyamatosan postázzuk mindazon tagjainknak, akik rendezték 2007-es tagdíjukat. Budapestieknek és környékbelieknek javasoljuk, hogy személyesen fizessék be tagdíjukat a Polaris Csillagvizsgáló esti

ügyeletein (kedd, szerda, csütörtök, szombat). Ebben az esetben az Évkönyvet a helyszínen azonnal átvehetik, kiküszöbölve a postai kiküldés lassúságát és a küldemények esetleges elvesztéséből adódó kellemetlenségeket. (Ha bárki nem kapja meg kiadványainkat, kérjük jelezze az mcse@mcse.hu címen, a hiányzó kiadványt újra elküldjük.)

Jelenleg is nagy számban érkeznek a tagdíjak bankszámlánkra mind átutalással, mind pedig sárga csekken. **Az átutalások több mint fele adathiányos** – ismét nyomtatékosan kérjük tagjainkat, hogy a közlemény rovatban adják meg teljes lakcímket (irányítószám, település, utca, házszám stb.). Ezzel megkönnyítik azon tagtársaink munkáját, akik szabadidejükben, társadalmi munkában működnek közre kiadványaink postázásában. Alkalmanként sok fejtörést okoz egy-egy sárga csekk feladójának azonosítása, ezért ismételten kérjük, hogy olvashatóan, lehetőleg nyomtatott betűkkel töltsék ki a tagdíjfizetéshez kiküldött csekkeket.